

XXVII МЕЖДУ-
НАРОДЕН ФЕСТИ-
ВАЛ „МАРТЕНСКИ
МУЗИКАЛНИ ДНИ“

На добър час, Гершуин!

Този скромнен лозунг, по ставен на служебното стълбище на операта, като че ли бе събрал цялото предприемливо възмнение на колектива на Русенската народна опера. Гершуин е стара любов и на русенци, и на Александър Владигеров и музикалната обществено следеше с любов под готовката на Гершуиновата вечер, включваща две балетни постановки — на Концерт за пиано и оркестър във фа и „Рансодия в синьо“ и едноактната опера „Тъжен понеделник“.

Музиката на Гершуин са ма по себе си е достатъчно възбудваща и обичана, за да привлече публика. Гершуин, живял краткия си живот във време на разцвет на американското кино и музикъл, е творил в стила на епохата си и е създавал музика темпераментна, динамична, кинематографична дори, благородна за сценични решения. Но — и опасна. Защото публиката би приела твърде болезнено една не сполучлива сценична реализация (също както ревново се следи например кинореализация по любим роман).

Сполучил ли е спектакълът на русенци? Спонтанната реакция на публиката показва — да!

При постановката на два та едноактни балета хореографът от Швейцария Ален Бернард се е ръководил от заложено в музиката движение, от богатата и динамична гама от чувства. Музиката на

Гершуин просто извиква пред ставата за движение, за танц. Ален Бернард е видял в Концерта едно класическо музикално произведение — не само поради традиционната тричастна форма и развитието на материала (наситен, както и цялата Гершуинова музика, с елементи от негрски джаз), а и поради класическото си съвършенство. И в своята по-становката той разгръща една класическа партитура. Интересно и завладяващо се развиват на сцената отделните музикални теми и образи, прелитат се като в сонатна форма тематичните линии. Хореографът споделя, че иска да разкрие движението и радостта в музиката. Дали е успял? Той високо оценява качествата на танцьорите, които са му помогнали напълно да реализира идеите си.

Струпа ми се обаче, че на изпълнението липсва непосредственост. Танцьорите играят с известна скованост, все още твърде много мислят за техниката. Едно по-добро овладяване по-нататък ще одухотвори повече танца им.

Много по-пълно отдаване на радостта от музиката и танца се е получило в „Рансодия в синьо“. Представата на Ален Бернард за Рансодията — своеобразен музикален символ на Америка рече 50 години след смъртта на автора и — е, условно, младежко парти с много радост в него. Това е, повтарям, съвсем условно, защото ако се пристъпи към та

зи музика със сюжетна марка, това просто ще я принизи. И тук, както и в Концерта, Бернард използва елементи на класическия балет — не като самоделно изтъкване на техниката, а за да се подчертае лекотата, ефирността на музиката, на преливането на различни настроения. На сцената просто се „играе на класика“. На места се акцентира леко хумористичното „прочитане“ на

класиката на фона на една съвсем друга чувствителност. Всичко това създава много живот на сцената, много радост в залата.

Прекрасното изпълнение на пианиста Теодор Мусев по-дига още повече нивото на по-становката. Пролучил се е истински синтетичен спектакъл, в който музика и танц взаимно се обогатяват и допълват. Много сполучливо е решението с изнасянето на рояла в лявата ъгъл на сцената: така пианистът присъства дискретно, но и като равноправен участник.

Спектакълът на „Тъжен понеделник“ — първа сценична реализация на произведението в България, е реализиран чудесно. Александър Владигеров е въвел хор и е направил нова оркестрация — така индивидуалната човешка драма получава резонанс, човешко съчувствие. И сценографията, и режисурата са представили възможност да се играе. При видната елементарност на сюжета е била за Гершуин по-вод да създаде малка драма, наситена с човешки страсти. Същевременно той е запазил условността: това е игра на театър. В постановката на Милен Паунов тази условност е подчертана и тя е дала възможност за ярки акценти и образи, и за драма. Певците, преодели традиционното оперно пеене, играят, напълно вживени в новото си амплуа, в непривичния стил. Днякъде е запазено оперното пеене у Иван Стоев (Джо) — така

се постига алюзията за традиционна опера и се подчертава условният, фарсов характер на спектакъла — игра на опера.

Прекрасна беше Ирен Оливър (Вай), певица от САЩ, една истинска, черна, Гершуинова лейди, която с темперамента на расата си, с дълбокия си, негрски глас в музиката на Гершуин е напълно „в свои води“. Същевременно тя не създаваше около себе си център за сметка на другите действащи лица — безспорно нейно актьорско качество.

За цялостната сполука на спектакъла допринесе и сценографията — направена пестеливо, с вкус от н. х. Димитър Киров: няколко цветни шрихи на полупрозрачната завеса, която само условно отделя публиката от живота на сцената; завесата не ни отделя от него, а ни привлича. В дното на сцената — върху фон от синьо, е изрисуван роля — музиката, която е главно действащо лице в спектакъла.

Безспорно главната заслуга за тази прекрасна вечер се пада на Александър Владигеров. С любовта си към музиката на Гершуин, с дълбокото си вникване в нея той създаде неповторимо музикално преживяване.

Специално внимание заслужава и оркестърът, който цялата вечер свири прекрасно, като цялоценен симфоничен състав. Хорът също се представя на „фестивално“ ниво — той много сполучливо осветява ваши някои моменти, а на финала извиси творбата като своеобразен апогей на вечерта и на Гершуиновата музика изобщо.

Спектакълът протече леко, актьорите се забавляваха и радостта им спонтанно се съпореживяваше от публиката. Но тази лекота — белег на артистизъм и високо професионално майсторство, се постига с цената на колосален труд.

И така — „На добър час е Гершуин!“ — до следващата мечта на Александър Владигеров и русенци — „Порги и Бес“.

Наталия ИЛИЕВА